

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGVEKSEL FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

Szerkeszti

BUND KÁROLY,

egyesületi titkár.

1909. év, június 1.

XI. FÜZET.

XLVIII-ik évfolyam.

Megjelenik minden hónap 1. és 15-ik napján.

Ára egy évre azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egyesület azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett, ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évidij fejében szintén ingyen küldetik meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek tára stb.), valamint a hirdetések (állandó melléklet) és az időközönként a laphoz fűzött, műnyomópapíron készült képek az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 6. szám

(Telefon: 37—22)

A lapnak legkésőbb minden hónap 5. és 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezeihez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jegygyel „reclamatio” teendő.

“Patria” irodalmi vállalat és nyomdai r.-t. nyomása. Budapest, Üllői-ut 25.

Munkatársaink tájékozásául! Az „Erdészeti Lapok“ közleményeik körébe fogadják az erdőgazdaság összes ágainak művelésére és ismertetésére szolgáló értekezéseket s a gazdálkodás gyakorlati alkalmazására vonatkozó bármintemű tudósításokat, valamint felvezsziük az erdészetet közelről érdeklő s azzal mintegy rokoni köntelében lévő vadászati ügyeket is.

Írói tiszteletdíj: Egy nyomtatott ivnyi eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást nem igényel 40–48 K, ha az átdolgozást igényel, avagy idegen nyelvből eszközölt szabatos fordításért 24–40 K, oly fordításért, mely átdolgozást igényel, 16–24 K.

Munkatársaink tiszteletdíját a szerkesztőség az év végével küldi meg, kívánatra azonban előbb is.

Kérjük munkatársainkat, hogy dolgozataikat csak egyes féelvekre s ilyeneken is csak az egyik oldalra, törött alakban írják. A cikkekhez tartozó rajzokat sima, fehér papíron, lehetőleg kétszer olyan nagyságban kell készíteni, mint a milyen nagyságban azokat a szerző a lapba felvételni kívánja. Ugyanilyen mértékben nagyítva kell a rajzhoz tartozó felírásokat, betűket s egyéb jelzéseket is alkalmazni. Tiszta és szép másolatokat csak hasonlóan kidolgozott eredeti után lehet várni. *Kéziratok nem küldetnek vissza.*

Az Erdészeti Lapokban megjelenő közleményekről a szerkesztőség a nyomdai költségek megtérítése esetén *különlenyomatokat* is készített a szerzők számára. A nyomdai költség (füzve, de boríték nélkül) 30 példány után 16 oldalas ivenként 7 K, 50 példány után 8, 100 példány után 10 K.

Borítékkal ellátva, a különlenyomatok előállítására 30 példánynál 3 K 60 fill., 50 példánynál 4 K-val, 100 példánynál 5 K-val többbe kerül.

EGYESÜLETI HIRDETÉSEK.

Figyelmeztetés. Az egyesületi kiadványokból az egyesületi tagok *csak egy példányt* szerezhetvén meg *kedvezményes áron*, több példány megrendelése esetében a többi példány után a nem tagok számára megállapított ár küldendő be.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél (Bpest. V., Alkotmány-utca 6. sz.) a következő művek rendelhetők meg:

ERDÉSZETI LAPOK. Az Országos Erdészeti Egyesület közlönye. Szerkeszti *Bund Károly*. Előfizetési ára 1 évre 16 korona. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Mutatványszámok ingyenesen. Régi évfolyamok mérsékelt áron

AZ ERDŐ. Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti és vadászati altsztek részére. Szerkesztik *Šugár Károly* és *Balogh Ernő* m. kir. erdőmesterek. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Ára 1 évre 4 K.

AZ ERDÉSZETI ZSEBNAPTÁR 1909. ÉVI (28.) ÉVFOLYAMA. Ára egyesületi tagoknak 2 K, másoknak 3 K. Árát legczélszerűbb *45 f. postaköltséggel együtt előre beküldeni*, mert az utánvét aránytalanul drágítja a postaköltséget.

AZ ERDŐR vagy AZ ERDÉSZET ALAPVONALAI KÉRDÉSEKBEŒ ÉS FELELETEKBEŒ. Irta: *Bedő Albert*. VIII. kiadás, 1902. Ára 6 K. 6 kor. 55 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve és ajánlva küldetik.

AZ ERDŐRENDEZÉSTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: *bölcsházai Belházy Emil*. Ára tagoknak 6 K, nem tagoknak 10 K.

ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. Irta: *Fekete Lajos* és *Mágócsi-Dietz Sándor*. I. kötet Általános növénytan. Teljesen elfogyott. — II. kötet: Növényrendszertan. Részletes növénytan. Növényföldrajz. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 18 K.

A TÖLGY ÉS TENYÉSZTÉSE. Irta: *Fekete Lajos*. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 4 K, másoknak 6 K. Kapható a szerzőnél is *Selmeczbányán*.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

XLVIII. ÉVF.

KÖZLÖNYE

11. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. ☉ Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz., II. em.

☛ A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének. ☛

(Telefon: 37—22.)

Az 1909. évi V. törvényzikkéről.

Irta: Nagy Károly m. kir. erdőtanácsos.

A földadókataszter kiigazításáról és a földadó százalékanak megállapításáról szóló 1909. évi V. törvényzikk a törvényhozás által folyó évben hozott törvények között a földbirtokosokra nézve egyik legfontosabb törvényünk.

Ámbár a törvény elsősorban inkább a mezőgazdaságot érdekli, mégsem tartom feleslegesnek azzal ezen a helyen is foglalkozni.

Ezen törvény elsősorban is az adózás terén előforduló aránytalanságokat van hivatva megszüntetni, amely visszas állapot megszüntetését az érdekelték köre már évek óta sürgette.

A már szentesített és a folyó évi április hó 1-én életbe lépett törvény helyes és igazságos végrehajtása után az ingatlan birtok egyenlő mértékű megadóztatása elérhető lesz, ha annak végrehajtásánál mindannyian közreműködünk.

Mindenekelőtt kötelességünk, hogy a gondozásunkra bízott vagyon érdekeinek minden irányban való megvédését szem előtt tartsuk, hogy e törvény végrehajtásánál a mi erdészeti szakismerteinkkel, utbaigazítással, felvilágosítással közreműködjünk.

Amint az alábbi ismertetésből kitűnik, e törvény végrehajtásánál jelentékeny szerep jut a községi előljáróságoknak. Már pedig sajnálattal kell beismernünk, hogy a községi előljáróságoknak nagy része sem tudás, sem más tekintetben nem áll azon a magas színvonalon, hogy ilyen nagyfontosságú ügy kezelése teljes léleknyugalommal rábizható lenne, másrészt a munkával rendesen tulterhelt községi előljáróság legjobb akarat mellett sem fordíthat annyi időt és fáradságot ennek a törvénynek végrehajtásából ráháramló teendőkre, mint amennyi szükséges lenne.

Okulva a tapasztaltakon, folytonos figyelemmel kell kísérnünk a magunk körében nemcsak a ránk bízott vagyon, hanem a nagyközönség érdekében is ennek a törvénynek végrehajtását. A m. kir. pénzügyminiszter 19089. sz. alatt a Budapesti Közlöny f. é. 76. számában már felhívást is intézett e tárgyban az összes birtokosközönséghez, figyelmeztetvén a községi képviselőtestületet, valamint az összes birtokosközönséget, hogy a földadó-kataszter kiigazítására vonatkozó írásbeli javaslataikat a törvény-czikk életbeléptetésétől számított 3 hónap alatt, vagyis legkésőbb 1909. évi július hó 1-ső napjáig postadíjmentes ajánlott levélben közvetlenül hozzá küldjék be.

Fel kell tehát használnunk a rendelkezésünkre álló időt, nehogy esetleg a mi mulasztásunk miatt a gondozásunkra bízott vagyon érdeke adózás tekintetében bárminő hátrányt szenvedjen.

Áttérek ezek után a 34 §-ból álló törvényczikk ismertetésére.

Az 1. § szerint a földadó arányosabbá tétele végett az 1875. évi VII. t.-cz. alapján készült földadókataszter kiigazítását elrendeli, amely kiigazítás kiterjed:

1. az egyes földrészleteknél a művelési ágban általában beállott állandó változásoknak keresztülvitelére;

2. az egyes földrészletek, dülők vagy egész határok osztályozásánál mutatkozó aránytalanságoknak új osztályba sorozás, esetleg új tiszta jövedelmi fokozatok felállítása által leendő megszüntetésére.

Az egyes földrészleteknél a művelési ágban beállott állandó változás — ami a 4. § szerint akkor állapítható meg, ha a földadó kataszteri felvétellel nem azonos művelési ágon folytatott gazdálkodás a vidéken szokásos gazdálkodásnak megfelel és tartós

jellegű — a 2., 5. és 6. §-ok szerint minden községre nézve hivatalból viendő keresztül s azokat a községi (városi) előljáróság 1909. évi december hó végéig hivatalból tartozik felvenni. Az 1910 január 1-től kezdve beálló bárminő művelési változást a tényleges birtokos az azt követő 30 napon belül tartozik bejelenteni, minek elmulasztása esetében a változás szintén hivatalból veendő fel.

Első feladatunk tehát ellenőrizni azt, hogy bennünket érdeklő művelési ághoz tartozó változások a községi előljáróságok által helyesen és a valósághoz hiven vétessenek fel a kataszteri birtokívekbe. (Igy pl. beerdősített erdei tisztás vagy havasi legelő rétek gyanánt ne kerüljenek be a kataszteri birtokívekbe.)

Az 1. § 2. pontjában említett aránytalanságok csakis ott és annyiban igazíthatnak ki, illetőleg szüntettetnek meg, ahol és amennyiben az ez iránt megindítandó eljárás során a kiigazítás elrendeltetik (2. §). Ez a kiigazítás a községi képviselőtestületnek vagy legalább 20 községbeli földadóköteles egyénnek indokolt és az illető földterületeket feltüntető javaslatára is megindítható. A javaslat a szomszédos határterületekre is kiterjedhet. A javaslatot a pénzügyminiszter a vármegyei földadóbizottság véleményének meghallgatása után saját véleménye kíséretében az országos földadóbizottság elé terjeszti, amely végérvényesen dönt a felett, vajjon van-e helye a kiigazításnak. Indok megjelölése nélkül csak általánosságban tett javaslatok érdemlegesen nem tárgyalandók (3. §).

A 3. § szerint elrendelt munkálatok végrehajtására s a pénzügyminiszter által (7. §) kirendelt kataszteri személyzet előkészítő munkálatainak irányítása és érdemben való eldöntése végett *a)* vármegyei, *b)* országos földadóbizottság alakíttatik és *c)* esetleg 50.000 kat. holdnál nagyobb területű városokban külön városi földadóbizottság is alakítható (8. §).

A vármegyei földadóbizottság mellé bizalmiférfiaként 2—2 községbeli biztos is választható (9. §).

A vármegyei és városi földadóbizottság tagjai a kis-, közép- és nagybirtokosok sorából egyenlő arányban választandók (10. §).

Az országos földadóbizottság 40 tagból áll; elnöke a pénzügyminiszter (11. §).

Ha az országos földadóbizottság a tiszta jövedelmi fokozatok

helyesbítését határozza el, az új tisztajövedelmi fokozatok kiszámítására nézve az 1875/VII. törvényczikk 17—21. §-ai megfelelően alkalmazandók (12. §). A tisztajövedelmi fokozatok felett a vármegyei földadóbizottság határoz s munkálatát a pénzügyminiszterhez terjeszti fel (13. §), aki azt megvizsgálás után javaslatával az országos földadóbizottság elé terjeszti. Ez aztán a tisztajövedelmi fokozatot végérvényesen s a további jogorvoslat kizárásával állapítja meg (14. §).

A kiigazítás befejezte után a község vagy a bíró házánál leendő közzététel végett a reá vonatkozó munkálatok minden községnek megküldetnek (17. §). Ezen munkálatok ellen felszólásnak van helye:

- a) ha a tényleges birtokos hibásan van bejegyezve;
- b) ha oly földrészlet, mely földadó tárgyát nem képezi, mint adóköteles vétetett fel, vagy ha adóköteles földrészlet kihagyatott;
- c) ha valamely földrészlet nem a megfelelő mivelési ág alá foglaltatott;
- d) ha valamely földrészlet nem a megfelelő minőségi osztályba soroztatott be (18. §).

A felszólalások a kihirdetést követő 30 nap alatt szóval vagy írásban annak a községnek előljáróságánál teendők meg, amelynek határában a felszólalás tárgyát képező földrészlet fekszik. A községi előljáróság a felszólalási jegyzéket a vármegyére kirendelt kataszteri közeghez terjeszti be (19. §).

A vármegyei földadóbizottság a felszólalások megvizsgálása végett helyszíni szemlét tart, melyre a felszólalókat meghívja (20. §).

A vármegyei és városi földadóbizottság határozatairól az érdekeltek a községi előljárósághoz megküldött felszólalási jegyzékből szerezhetnek tudomást. E határozatok ellen az országos földadóbizottsághoz van felebbezésnek helye, mely 30 napon belül a kirendelt kataszteri közegnél adandó be (22. §).

A felebbezők végzésileg nem értesíttetnek, hanem felebbezéseiknek miként történt elintézéséről a községi előljárósághoz megküldött kataszteri birtokivekből szerezhetnek tudomást (24. §).

A jelen törvényben meghatározott eljáráshoz szükséges iratok és beadványok bélyegmentesek s a postadíjtól is mentesek a

bizottság elnökéhez intézett beadványok, ha a tárgy kívül jelezve van (25. §).

A bejelentés vagy javaslat bélyegmentes meghatalmazással ellátott meghatalmazott által is előterjeszhető. A vagyon kezelésével vagy gondozásával megbízott — külön meghatalmazás nélkül is — meghatalmazottnak tekintendő (26. §).

A földadókataszter átvizsgálásának költségeit az állam viseli, de a község irodahelyiségeket, gyalognapszámokat, anyagokat, kocsikat és ladikokat, ahol kell, ingyen tartozik adni (27. §).

Ha valamely községben a földadókataszteri munkálatok kiigazítása után *a)* részletes felmérés, *b)* műszaki helyszínelés, *c)* tagosítás, nagyobb mértékű telepítés, földdarabolás (parcellázás) vagy másnemű birtokrendezés történik, az *a)* és *b)* alatti esetekben az állam, a *c)* alatti esetben pedig a község, illetőleg az érdekelt birtokosok költségére új földadókataszteri munkálatok készíten-dők (28. §).

A jelen törvény szerint az adó a meghatározott kataszteri tiszta jövedelem alapján vetendő ki: *a)* a kataszteri kiigazítások esetében (1. § 2. pont) az összes munkálatok befejezését követő évnek kezdetétől, legkésőbb azonban 1913. évi január hó 1-től; *b)* az állandó miveltési ágváltozásoknál 1910. évi január hó 1-től; *c)* a későbbi miveltési ágváltozásoknál a változást követő év kezdetétől.

A 28. § eseteiben készült új munkálatok csak a jóváhagyást követő évtől szolgálnak a földadó kivetésének alapjául (29. §).

A kiigazítási munkálatok befejeztéig az állami földadó és a földtehermentesítési járulék a jelenleg érvényben álló százalékok szerint vetendő ki (a volt határőrvidéken 17·1%, az ország többi részében 25·5%), a munkálatok befejezte után legkésőbb azonban 1913. évi január hó 1-től kezdve az egyesített állami földadó és földtehermentesítési járulék a kataszteri tiszta jövedelem 20%-ában állapittatik meg. Ezen időtől kezdve a földadó a volt katonai határőrvidéken is ezen százalékban vetendő ki (30. §).

Ha a kataszteri tiszta jövedelemnek főösszege 370 millió koronát annyival haladna meg idővel, hogy e többlet alapján a földadó százaléka legalább félszázalékkal mérsékelhető lenne, a föld-

adó százalékának megfelelő leszállítása iránt a költségvetési törvényben intézkedés teendő (31. §).

A ártérben fekvő birtokoknak a tiszta jövedelem tekintetében az 1875. VII., illetőleg az 1881. XLII. t.-cz. 5. §-ában nyújtott kedvezmény annak lejártáig a pénzügyminiszternek adott felhatalmazás alapján hatályban maradhat (32. §).

A magyar Alföld befásítása érdekében.

(Néhány adat *Bernátsky J.* közleményéhez.*)

Irta: *Blattny Tibor.*

A magyar Alföldön tenyésző nevezetesebb fák és cserjefajok előfordulására vonatkozólag akarok néhány oly adatot közölni, amilyenekkel a cikk írója talán nem rendelkezett s így személyesen tett észleleteit ezekkel kiegészítve, hübb képét kapjuk az Alföldön eredetileg honos fa- és cserjefajok elterjedésének.

Azok az adatok, melyeket egy ember oly óriási területen gyűjt, mint a mi Alföldünk, teljes megbízhatóságuk mellett is hiányosak lehetnek s így ezekből a fa- és cserjefajok vízszintes elterjedése már csak azért sem állapítható meg tökéletesen, mert e feljegyzések nem terjeszkedtek ki a kérdéses terület minden részére. Az egyes kutató, bármily tüzetesen járja is be az átvizsgálendő területet, sokszor nem talál meg különösen oly fajokat, melyek csak szórványosan fordulnak elő, vagy pedig ritkaságszámba mennek. A Mecsek vidékét járva be, növénygeografiai megfigyelések céljából, nyirfát nem észleltem sehol, holott a pécsi országuton nyir hasáb- és dorongfát szállító fuvarossal több ízben találkoztam. Már gyermekkorom óta tudom, hogy a Tótsóvár környékén lévő Sváb erdőben néhány példány *Populus alba* L. található; vadászat közben is többször haladtam el alattuk, s tavaly nyáron félnapi keresés után sem tudtam rájuk akadni. Annál körülményesebb az észlelés oly helyeken, hol még eddig sohasem jártunk.

*) Erd. Lapok 1908. évi IV. füzet.